

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری

«اداره مطالعات و مقررات بانکی»

دستورالعمل اجرایی تاسیس، نحوه فعالیت و نظارت بر

شرکتهای لیزینگ

بسمه تعالی

دستورالعمل اجرایی تاسیس، نحوه فعالیت و نظارت بر شرکتهای

لیزینگ

مقدمه:

براساس قوانین پولی و بانکی کشور و قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی و با توجه به اینکه فعالیت شرکتهای لیزینگ از مصادیق فعالیت در بازار غیرمتشکل پولی می باشد، "دستورالعمل اجرایی تاسیس، نحوه فعالیت و نظارت بر شرکتهای لیزینگ" به شرح زیر تعیین می گردد.

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل اسامی ذیل به جای عبارات مربوطه به کار خواهدرفت:

قانون: قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی

بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

نیروی انتظامی: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

موسسه اعتباری: بانک یا موسسه اعتباری غیربانکی

شرکت: شرکت لیزینگ

عملیات لیزینگ: خرید اموال منقول و غیرمنقول توسط شرکت لیزینگ و انتقال و واگذاری آنها به متقاضیان از طریق روشهای مختلف عقد اجاره و یا فروش قسطی

مشتری: اشخاص حقیقی و حقوقی استفاده کننده از تسهیلات شرکت لیزینگ

اداره ثبت: اداره کل ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی

مجوز تاسیس: موافقت بانک مرکزی با ثبت شرکت لیزینگ پس از طی مراحل

پیش‌بینی شده در این دستورالعمل

مجوز فعالیت: اعطای مجوز از سوی بانک مرکزی برای شروع به فعالیت شرکت

لیزینگ جدیدالتاسیس و در مورد شرکت‌هایی که از قبل تاسیس

شده‌اند مجوز برای ادامه فعالیت پس از انطباق عملیات با ضوابط این

دستورالعمل.

ماده ۲- شرکتهای موضوع این دستورالعمل شرکتهایی هستند که فعالیت خود را خرید

اموال مورد درخواست مشتریان از تولیدکنندگان و یا فروشندگان، و واگذاری آنها

به مشتریان از طریق اجاره و یا فروش قسطی قرار داده‌اند.

تبصره- تولیدکنندگان و فروشندگانی که محصولات تولیدی و یا کالای خود را بدون

واسطه به صورت قسطی یا اجاره واگذار می‌نمایند مشمول مقررات این

دستورالعمل نمی‌شوند.

فصل دوم- شرایط و نحوه تاسیس و فعالیت

الف- شرایط و نحوه تاسیس

ماده ۳- اشتغال به عملیات لیزینگ صرفاً توسط اشخاص حقوقی و با رعایت مفاد این

دستورالعمل مجاز است.

ماده ۴- شرکتهایی که پیش از تصویب این دستورالعمل ایجاد شده‌اند، نیازی به اخذ مجوز تاسیس ندارند، لیکن لازم است وضعیت خود را با مفاد این دستورالعمل منطبق کرده و مجوز فعالیت را از بانک مرکزی دریافت نمایند.

ماده ۵- حداقل سرمایه برای فعالیت شرکت‌های لیزینگ به شرح زیر می‌باشد:

الف- شرکت‌هایی که صرفاً در زمینه کالاهای مصرفی با دوام، لوازم خانگی، تجهیزات رایانه‌ای و موارد مشابه فعالیت می‌کنند، حداقل ۲۰ میلیارد ریال.

ب- شرکت‌هایی که به فعالیت در زمینه خودرو، سواری، وانت، مینی‌بوس، کامیون‌های سبک، ماشین‌آلات و تجهیزات راهسازی، ماشین‌آلات مورد نیاز کارخانجات و امثالهم می‌پردازند حداقل ۶۰ میلیارد ریال.

ج- شرکت‌هایی که به فعالیت در کالاهای سرمایه‌ای گران قیمت نظیر هواپیما، اتوبوس، تریلی، کامیون‌های سنگین، ماشین‌آلات سنگین مورد نیاز کارخانجات و غیره می‌پردازند حداقل ۱۰۰ میلیارد ریال.

تبصره ۵- شرکت‌های موضوع بند "ج" این ماده می‌توانند به فعالیت در موضوع دو ردیف شرکت‌های دیگر و شرکت‌های موضوع بند "ب" می‌توانند بر فعالیت شرکت‌های موضوع بند الف بپردازند.

ماده ۶- متقاضیان تاسیس شرکت باید به همراه تقاضای خود مدارک و اطلاعات ذیل را به بانک مرکزی ارائه نمایند:

۶-۱- اساسنامه پیشنهادی شرکت که نکات ذیل نیز در آن ملحوظ شده باشد:

۶-۱-۱- مبلغ سرمایه شرکت و نحوه تامین آن.

۶-۱-۲- تعریف فعالیت شرکت، صرفاً در قالب عملیات لیزینگ و در چارچوب مفاد این دستورالعمل.

۶-۱-۳- تصریح لزوم رعایت مفاد قانون، قانون تجارت، آئین‌نامه‌ها و

دستورالعمل‌های اجرایی مربوط، دستورالعمل‌های بانک مرکزی و

سایر قوانین و مقررات ذیربط.

۴-۱-۶- لزوم اخذ موافقت قبلی بانک مرکزی، برای هرگونه تغییر در اساسنامه شرکت.

۵-۱-۶- لزوم دارا بودن مدرک تحصیلی کارشناسی در رشته‌های مرتبط از قبیل اقتصاد، حسابداری، مدیریت مالی، مدیریت بازرگانی و ... و حداقل سه سال سابقه فعالیت مرتبط برای مدیرعامل و اکثریت اعضای هیات مدیره شرکت.

۶-۱-۶- لزوم انتخاب مدیرعامل از میان اشخاصی که صلاحیت تخصصی و فردی آنان طبق ضوابط بانک مرکزی احراز شده باشد.

۷-۱-۶- تعهد مدیران شرکت مبنی بر تغییر فعالیت متناسب با حدود تعیین شده برای حداقل سرمایه در ماده ۵ این دستورالعمل و توقف بالادرنگ فعالیت‌های مرتبط با اعطاء تسهیلات جدید در صورت کاهش سرمایه شرکت به حداقل سرمایه مندرج در ماده ۵ الف دستورالعمل.

۲-۶- برنامه عملیاتی شرکت.

۳-۶- نام، مشخصات و سابقه فعالیت موسسین با ذکر درصد مشارکت هریک از آنها در تامین سرمایه شرکت .

ماده ۷- بانک مرکزی در صورت تأیید اساسنامه پیشنهادی، برنامه عملیاتی و احراز سایر شرایط، اقدام به صدور مجوز تاسیس می‌نماید.

تبصره - مجوز تاسیس شرکت صرفاً به منظور انجام امور ثبتی صادر می‌شود و شروع به فعالیت شرکت منوط به کسب مجوز فعالیت از بانک مرکزی می‌باشد.

ماده ۸- ثبت شرکت در اداره ثبت موقوف به ارائه مجوز تاسیس صادره از بانک مرکزی است.

ماده ۹- اعتبار مجوز تاسیس صادره بانک مرکزی ۶ ماه از تاریخ صدور است.

تبصره - در شرایط خاص، اعتبار ذکر شده در این ماده به تشخیص بانک مرکزی قابل تمدید خواهد بود .

ماده ۱۰- بانک مرکزی پس از دریافت مدارک ذیل و حصول اطمینان از انطباق آنها با مقررات موضوعه و احراز صلاحیت مدیرعامل، مجوز فعالیت شرکت را صادر نموده و یا پاسخ منفی خود را اعلام می‌کند.

- اساسنامه ثبت شده،
- آگهی ثبت در روزنامه رسمی با آخرین تغییرات آن،
- نام و مشخصات، میزان تحصیلات، سابقه فعالیت، سمتهای قبلی و گواهی عدم سوء پیشینه اعضای هیات عامل و مدیر عامل شرکت.
- اجاره نامه یا سند مالکیت محل شرکت

ماده ۱۱- شرکتهایی که قبل از تصویب این دستورالعمل به ثبت رسیده‌اند مکلفند برای دریافت مجوز فعالیت علاوه بر موارد مذکور در ماده ۱۰، اطلاعات و مدارک ذیل را نیز به بانک مرکزی ارسال نمایند:

- نام و مشخصات و سابقه فعالیت دارندگان بیش از یک درصد سرمایه شرکت
- آخرین صورتهای مالی شرکت به همراه یادداشتهای پیوست صورتهای مالی و گزارش حسابرس و بازرس قانونی

تبصره ۱- اشخاص حقیقی که قبل از تصویب این دستورالعمل به فعالیت لیزینگ پرداخته‌اند موظفند با تشکیل شرکت در چارچوب این دستورالعمل و اخذ مجوز از بانک مرکزی اقدام نمایند.

تبصره ۲- شرکتهای موضوع این ماده موظفند ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل شرایط خود را با مفاد آن تطبیق داده و مدارک را جهت اخذ مجوز فعالیت ارسال نمایند. بانک مرکزی در صورت لزوم نسبت به تمدید مهلت زمانی اقدام خواهد نمود.

ماده ۱۲- شرکت تا قبل از اخذ مجوز فعالیت، مجاز به استفاده از هر عبارت و عنوانی که مفهوم تحت نظارت بودن بانک مرکزی را تداعی کند، نمی‌باشد.

ماده ۱۳- ایجاد و گسترش شعب و یا نمایندگی توسط شرکت با اطلاع قبلی بانک مرکزی امکان پذیر است.

ب- شرایط و نحوه فعالیت

ماده ۱۴- اعطاء تسهیلات توسط شرکت در چارچوب قرارداد اجاره و فروش قسطی برای واگذاری اموال منقول و غیر منقول مورد تقاضا به مشتریان صورت می گیرد. قیمت فروش قسطی و مبلغ کل اجاره بها در قراردادهای اجاره براساس نرخ مورد عمل شرکت از زمان تحویل کالا به مشتری تا زمان دریافت آخرین قسط بر مبنای روش مشخص محاسبه می شود و هزینه های مربوط به تامین و تدارک کالا تماماً بر عهده شرکت است .

تبصره- در صورتی که نرخ سود و فرمول محاسبه اقساط برای شرکت های لیزینگ توسط شورای پول و اعتبار اعلام گردد، نرخ مذکور حداکثر نرخ سود تسهیلات تلقی شده و استفاده از نرخ های کمتر توسط شرکت بلامانع است.

ماده ۱۵- در صورتی که شرکت برای تامین و تدارک اموال مورد نیاز مشتری اقدام به دریافت مبلغی تحت عنوان پیش دریافت از مشتریان نماید، این امر با رعایت موارد ذیل امکان پذیر است:

الف- مبلغ پیش دریافت صرفاً به منظور اطمینان از خرید یا اجاره کالا توسط مشتری ، اخذ می گردد.

ب- مبلغ پیش دریافت تا زمان خرید کالا توسط شرکت عندالمطالبه بوده و شرکت موظف است امکانات لازم را برای دسترسی کافی به وجه نقد برای این منظور فراهم نماید.

ج- پرداخت هر مبلغی تحت عناوین سود علی الحساب ، سود قطعی ، سود دوران مشارکت و ... به مانده مبلغ پیش دریافت ممنوع است.

تبصره ۱۵- اخذ هر مبلغ دیگری تحت عناوین ودیعه ، سپرده ، ضمانت و نظایر آن توسط شرکت ممنوع است.

تبصره ۲- تخفیف قیمت کالا یا مبلغ کل مال الاجاره به لحاظ اخذ پیش دریافت متناسب با مدت و مبلغ آن تا زمان تحویل کالا بلامانع است.

ماده ۱۶- شرکت موظف است قبل از انعقاد قرارداد، کلیه موارد ذیل را بصورت شفاف و بدون ابهام و بطور مکتوب در سربرگ شرکت با درج تاریخ و ممهور به مهر شرکت به متقاضی ارائه نماید:

۱-۱۶- نرخ سود تسهیلات اعطایی (مصوب شورای پول و اعتبار)

۲-۱۶- قیمت نقدی فروش

۳-۱۶- میزان پیش دریافت

۴-۱۶- نحوه تسویه حساب با مشتری در صورت انصراف قبل از تحویل کالا

۵-۱۶- نحوه محاسبه قیمت فروش قسطی اموال در اجرای ماده ۱۴ این دستورالعمل

۶-۱۶- نحوه محاسبه اقساط در قراردادهای اجاره به شرط تملیک در اجرای ماده ۱۴ این دستورالعمل

۷-۱۶- تاریخ تحویل اموال به مشتری

۸-۱۶- انواع وثائق مورد مطالبه شرکت

۹-۱۶- زمان و نحوه انتقال مالکیت اموال به مشتری

۱۰-۱۶- نحوه محاسبه خسارت ناشی از عدم ایفای تعهد طرفین

۱۱-۱۶- تعیین سایر هزینه‌ها (بیمه، ارزیابی، کارشناسی و نظایر آن)

۱۲-۱۶- نحوه رسیدگی به اعتراضات و شکایات مشتری

۱۳-۱۶- امکان نقل و انتقال حقوق مشتریان به غیر با رعایت شرایط اولیه.

تبصره ۱۵- در اجرای بندهای ۵-۱۶ و ۶-۱۶ لازم است محاسبات دقیقاً مبتنی بر

دستورالعمل‌های ابلاغی صورت گرفته و برای کلیه مشتریان به نحو یکسان انجام شود.

تبصره ۲- درخصوص بند ۱۰-۱۶ در صورتی که عدم ایفای تعهد از سوی شرکت لیزینگ صورت گرفته باشد خسارت مورد نظر باید شامل تفاوت قیمت بازار زمان تحویل کالا براساس مفاد قرارداد تنظیمی و قیمت کالا در زمان تحویل (در صورت افزایش قیمت)، به اضافه هزینه فرصت ناشی از وجود مبلغ پیش دریافت از مشتری باشد که به عنوان وجه التزام در قرارداد پیش‌بینی و بلافاصله به خریدار مسترد گردد.

تبصره ۳- تعیین سایر هزینه‌ها مذکور در بند ۱۱-۱۶ صرفاً هزینه‌های واقعی پرداختی توسط شرکت لیزینگ را در بر می‌گیرد. هر هزینه دیگری در ارتباط با تامین تسهیلات در نرخ سود تسهیلات پرداختی مستتر می‌باشد.

ماده ۱۷- شرکت موظف است هم‌زمان با اخذ مبلغ پیش‌دریافت، قراردادی حاوی تعهدات طرفین قبل و پس از تحویل کالا با مشتری منعقد نماید.

فصل سوم- نحوه نظارت بر فعالیت شرکت

ماده ۱۸- شرکت ضمن رعایت ضوابط مندرج در مفاد اساسنامه خود موظف به رعایت کلیه قوانین و مقررات ذیربط، مفاد این دستورالعمل و دستورات بانک مرکزی که به موجب مقررات صادر می‌شود، می‌باشد.

ماده ۱۹- مانده پیش‌دریافت از مشتریان در هر زمان نباید از صد در صد مبلغ سرمایه پرداخت شده به اضافه اندوخته قانونی شرکت تجاوز نماید.

ماده ۲۰- شرکت‌های لیزینگ مکلفند همواره حداقل ۷۵ درصد از منابع در اختیار خود را به تسهیلات اعطایی اعم از اجاره یا فروش قسطی تخصیص دهند و امکانات لازم برای تامین نقدینگی مورد نیاز روزمره خود فراهم نمایند.

ماده ۲۱- شرکت موظف است آمار و اطلاعات مورد نیاز بانک مرکزی را به نحوی که این بانک تعیین می‌کند ارسال نماید.

ماده ۲۲- بانک مرکزی در هر زمان که تشخیص دهد، بازرسان خود را جهت رسیدگی به حسابها و نحوه فعالیت شرکت اعزام می‌نماید.
مدیران شرکت موظفند کلیه اسناد، مدارک و دفاتر خود را جهت انجام اینگونه رسیدگیها ارائه نموده و امکان رسیدگی جامع و کافی را برای بازرسان اعزامی بانک مرکزی فراهم نمایند.

ماده ۲۳- در صورتیکه گزارش بازرسان بانک مرکزی چه در مراجعه حضوری و چه با بررسی سوابق و مطالعه فعالیت‌های شرکت حاکی از اشتباه، تخلف یا وجود زمینه بروز تخلف از قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های پولی و بانکی باشد، بانک مرکزی اقدامات نظارتی زیر را به مورد اجرا می‌گذارد:

۱-۲۳- ابلاغ موارد تخلف، انجام بازرسی موردی، مذاکره با مسئولان شرکت، اخذ توضیحات لازم و اجرای فوری اقدامات اصلاحی برای رفع موارد تخلف.

۲-۲۳- الزام مدیران شرکت به تهیه گزارش درخصوص برنامه زمانی مربوط به چگونگی رفع اشتباهات و تخلفات انجام شده و بازگشت به شرایط عادی.

۳-۲۳- الزام مدیران شرکت به تهیه صورتهای مالی، گزارش حسابرس و بازرس قانونی در مقاطع موردنظر.

۴-۲۳- تکلیف به مدیران شرکت برای به کارگیری بازرس یا حسابرس مقیم برای مدت معین.

۵-۲۳- اعمال برخی محدودیتها در شاخه‌های مختلف فعالیت شرکت

۶-۲۳- تذکر کتبی به مدیران شرکت حاوی ذکر تخلفات احرازى و دستور رفع موارد تخلف ظرف مدت زمان معین

۷-۲۳- فراخواندن مدیرعامل و یا اعضاء هیات مدیره شرکت جهت ادای توضیحات درخصوص رفع تخلفات انجام شده.

۸-۲۳- تعلیق مجوز فعالیت و اعلام به نیروی انتظامی جهت متوقف کردن فعالیت شرکت.

۹-۲۳- سایر اقدامات قانونی حسب ضرورت.

ماده ۲۴- در صورتی که بانک مرکزی تمام یا بخشی از فعالیت یک شخص حقیقی یا حقوقی (اعم از انتفاعی یا غیرانتفاعی) را مصداق عملیات لیزینگ بدون مجوز تشخیص دهد، با هماهنگی نیروی انتظامی اقدامات لازم جهت متوقف نمودن فعالیت‌های شخص، شرکت یا موسسه را به مورد اجرا خواهد گذاشت.

فصل چهارم - متفرقه

ماده ۲۵- صورتهای مالی پایان دوره و عملکرد شرکت باید توسط حسابرسان که از بین حسابرسان رسمی عضو جامعه حسابرسی انتخاب می‌شوند مورد بررسی و اظهار نظر قرار گیرد.

ماده ۲۶- توقف فعالیت و یا انحلال شرکت موکول به طی مراحل قانونی، اطلاع قبلی و مکتوب به بانک مرکزی و در مورد توقف و انحلال اختیاری کسب موافقت بانک مرکزی ضروری خواهد بود.

ماده ۲۷- ترتیبات انحلال شرکت در چارچوب قوانین و مقررات ذیربط به نحوی انجام می‌شود که تعهدات شرکت در مقابل مشتریان به طور کامل انجام گردد. در هر حال پرداخت مطالبات ناشی از پیش دریافت اخذ شده از متقاضیانی که کالای آنها تحویل نشده دارای اولویت اول می‌باشد.

ماده ۲۸- مواردی که در این دستورالعمل پیش‌بینی نشده است تابع قوانین تجارت، پولی و بانکی کشور، تنظیم بازار غیرمتشکل پولی، عملیات بانکی بدون ربا و کلیه مقررات ذیربط می‌باشد.

این دستورالعمل اجرایی در یک مقدمه، ۲۸ ماده و ۱۲ تبصره در جلسات مورخ ۱۳۸۶/۴/۱۶ و ۱۳۸۶/۴/۹ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید.